

DE OUDSTE VAN NEDERLAND

Een grijze komedie in drie bedrijven

door

THEO A. VAN DER PUT

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **DE OUDSTE VAN NEDERLAND** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **THEO A. VAN DER PUT** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **6** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

De vijf zusters Deetman, die hun leeftijd hebben, maar uit een vitaal geslacht zijn, en hun schoonzuster.

Riet - (80 jaar)

Bets - (78 jaar)

Lies - (75 jaar)

Astrid - (63 jaar)

Doortje - (60 jaar)

Françoise Deetman-Vandenbeeke - (50 jaar)

PLAATS VAN HANDELING:

De huiskamer bij Riet in het vroeger ouderlijke huis.
Tijd van handeling: 1995.

Eerste bedrijf.

Eerste dag, 's morgens rond half elf.

Tweede bedrijf.

Tweede dag, veertien dagen later, 's middags rond twee uur.

Derde bedrijf.

Derde dag, weer vier dagen later, 's avonds na half zes.

EERSTE BEDRIJF

Riet zet de koffiebenodigdheden klaar. Bets, Lies en Astrid komen kort na elkaar binnen. Hebben elkaar buiten al begroet.

Bets: Hoi Riet, je hebt al koffie, heerlijk, daar ben ik aan toe. In de consternatie ben ik helemaal vergeten er iets lekkers bij te halen.

Riet: Dag Bets, geeft niets hoor.

Lies: Ons Riet heeft altijd wel iets in huis, hè Rietje. Alles goed?

Riet: Dag Lies, ja hoor, gaat best.

Astrid: Wat een vraag zeg: alles goed. Alsof we hier voor ons plezier zijn. Goedemorgen Riet.

Riet: Dag Astrid, opgewekt als altijd. Heeft iemand de deur in het slot geduwd?

Lies: Astrid was de laatste.

Astrid: Ja, natuurlijk heb ik de deur gesloten. Ik begrijp niet hoe je het durft, om die open te laten staan.

Riet: Ik wist toch hoe laat jullie zouden komen. Anders blijf ik op en neer rennen.

Astrid: Maar iedereen kan zomaar binnenlopen.

Riet: En die zien meteen dat hier niks te halen valt.

Bets: Behalve koffie.

Riet: (*Schenkt de koffie in*) Dan zal ik maar niet op Doortje wachten met inschenken. Suiker en melk pakken jullie zelf wel. Hebben jullie er iets van gezien?

Astrid: Nee, ik wist niet eens dat het zou komen. Jij Lies?

Lies: Ik? Nee hoor. Er was toch afgesproken dat er niets aan gedaan zou worden. Moeder wilde het niet.

Bets: Wij waren met de kaartclub bij de burens.

Riet: (*Deelt koekjes rond*) Pak er gerust twee Bets.

Kaarten jullie nog steeds? Gaat dat niet vervelen, met steeds dezelfde mensen?

Bets: Nee hoor, de kaarten vallen toch steeds anders en het is Vincent zijn lust en zijn leven. Toen ik wegging zat hij de tellingen van gisteren te bestuderen.

Wil je geloven dat ik vanmorgen de straat niet op durfde. Goed dat Doortje zo vroeg belde.

Astrid: Belachelijk. Om zeven uur.

Bets: Beter dan om negen uur. Dan had ik in het winkeltje een hoop commentaar gekregen, waar ik niks op had kunnen zeggen.

Astrid: Zou het zo erg geweest zijn?

Bets: Je kent de mensen bij ons in de buurt toch.

Astrid: Jazeker. Ik moet er niet aan denken. Dat weet letterlijk alles van elkaar. Voor geen prijs zou ik daar willen wonen.

Bets: We doen ook veel voor elkaar. Meer dan in die kale kak buurt waar jij woont. Zeggen amper goeie morgen en dan nog alleen als je er al jaren woont.

Astrid: Dat is altijd beter dan dat ze bij je ...

Riet: Nou, nou, meisjes, geen ruzie over de buurt maken, daar verander je niks mee. Hoe gaat het met Jan, Lies?

Lies: Het gaat. *(Doet het voor, achter haar stoel)* Schuifel, schuifel achter zo'n rekje. De therapeut zegt, dat als hij zo door gaat, hij binnen een maand weer naar huis mag.

Astrid: Wat fijn voor je. Dan ben je niet meer zo alleen.

Lies: Van mij mag hij daar blijven, wel zo rustig.

Astrid: Hoe kun je zoiets zeggen? Ik wou dat ik mijn Gerritje nog had. Ook al moest hij met zo'n rekje lopen

Riet: Ach die Gerrit, dat was een schatje.

Lies: Wat heeft die jou in de watten gelegd. We hebben altijd gedacht dat jij nog eens door hem doodgeknuffeld zou worden en toen ging hij plotseling als eerste.

Bets: Wat heb je hem eigenlijk gegeven, arsenicum?

Riet: Nou ja, Bets.

Bets: Hij heeft je in ieder geval goed verzorgd achtergelaten. Ik wed dat Vincent en ik over twee jaar jouw AOW krijgen. Je weet nou al niet wat je met je geld moet doen.

Astrid: Ik zou maar nergens op rekenen. *(Er wordt gebeld.)*

Bets: Dat zal Doortje wel zijn. Ik ga wel.

Doortje: *(Komt achter Bets naar binnen. Ze heeft een koffer bij zich die ze op tafel zet. Uit de koffer haalt ze een video, plaatst die op de televisie en sluit hem aan, terwijl ze doorpraat)*

Doortje: Goedemorgen! Sorry jongens. Het kostte nogal wat tijd om mijn baas ervan te overtuigen dat dit niet tot vanavond kon wachten. Hij had toevallig het einde van het programma meegekregen. Vond dat moeder er voor honderdenvier nog prima uitzag en flink haar mondje roerde, ook al kon hij er geen woord van verstaan. Of we niet trots waren om de kinderen van Nederlands oudste te zijn. *(Astrid, Lies, Bets, en Riet door elkaar, maar wel verstaanbaar)*

Astrid: Natuurlijk zijn we trots op moeder.

Lies: Wat een stomme vraag.

Bets: Of wij trots zijn? Nou, nou, wat zijn wij trots zeg.

Riet: Heeft die man zelf geen moeder?

Doortje: Ho maar, ho maar, je hoeft mij niet te overtuigen. Ik heb gisteren, meteen na de uitzending en vanmorgen Kees proberen te

bereiken, maar hij is spoorloos; Françoise ook. Godverdomme, hoe haalt die lul het in zijn hoofd. Het zal dat wijf van hem wel geweest zijn.

Riet: Schreeuwen en vloeken heeft nog nooit geholpen Doortje.

Doortje: Nee, maar het lucht wel op. Het is toch ook een klote streek, terwijl moeder duidelijk had gezegd dat ze niet wilde. Ik snap trouwens zo'n tehuis niet, dat ze zoiets toelaten.

Bets: Die weten heel goed wie er voor moeder betaalt. Daar zorgt dat mens van hem wel voor.

(Probeert een Belgische madam te imiteren)

Het is toch maar een heel geluk, dat mijn Keesje met van z'n leven lang hard te werken zo goed verdiend heeft en zoveel van zijn lieve moeder houdt. Ik zeg vaak: je moet niet alles weggeven Kees, je mag best een beetje voor jezelf houden.

Lies: *(Imiteert ook)* En ook een beetje voor mij, Kees. Ik ben hard aan een nieuwe bontjas toe en mijn Ferrari is ook al weer twee jaar oud.

Astrid: Je kunt niet zeggen ...

Bets: Wat dacht je, zo'n particulier bejaardencentrum is ook niet vies van een beetje gratis reclame. De oudste van Nederland bij ons? Dat spreekt toch vanzelf. Kijk maar eens hoe goed ze het hebben. Bij ons gaan ze niet dood, al zouden ze het willen.

Astrid: Je kunt niet zeggen dat Françoise er niet voor werkt in de zaak van Kees.

Lies: Hoezo de zaak van Kees? Als vader hem niet had opgebouwd, was er nooit een zaak geweest.

Bets: Daar moet ik Astrid gelijk in geven, Lies. Françoise heeft er de laatste tien jaar veel aan bijgedragen, als je de verhalen moet geloven. Ze heeft zelfs in de financiële bijlage van de Elsevier gestaan.

Lies: Hoe weet jij dat allemaal?

Bets: Van Vincent, die houdt dat soort dingen bij. Niet dat het iets oplevert. Ik zeg wel eens tegen hem: jij moet ...

Doortje: Zullen we het daar een andere keer over hebben?

Goed dames, even aandacht voor een uniek programma. Speciaal voor u is gisteren onze actualiteiten ploeg naar het chique bejaardenoord Ochtendschemer getogen om de verjaardag van Nederlands oudste inwonster mee te vieren.

Met in de hoofdrol Françoise Deetman-Vandenbeeke als de liefdevolle schoondochter en bijrollen voor de zoon Kees Deetman, directeur van Deetmans Textiel, alsmede de directeur en het personeel van Ochtendschemer. En, och ja, de jarige zelf: Stientje Deetman-Beurskens, voor de opletende kijkers van tijd tot tijd

zichtbaar tussen de stralende omstanders.
Maar, ... in afwezigheid van de dochters Deetman, omdat ze van niks wisten.

Astrid: Ja Doortje, genoeg gekletst.
Bets: Kom Door, draaien met die handel.
Lies: Zo is het, je moet niet zoveel kletsen, Doortje
Doortje: De aankondiging ontbreekt. Ik kon er niet zo snel een band in krijgen, dus daarom dacht ik ...
Riet: Als je nou eens gewoon dat apparaat aanzet.
Doortje: Oké, daar gaat hij dan.
(Het beeld van de televisie is vanuit de zaal niet zichtbaar)
Bets: Ja hoor, stront voorop, mevrouw F. Deetman-Vandebeeke. Zie je dat? Die heeft tegenwoordig ook een flinke kont.
Lies: Nou niet steeds er doorheen kletsen, Bets.
Riet: Ach, kijk moeder toch. Het mensje verdrinkt bijna in die stoel en al die mensen er omheen. Wat zal ze het warm hebben gehad onder die lampen en benauwd, ach god, wat erg. Een ding weet ik zeker: als vader nog leefde had die ze eigenhandig het huis uitgewerkt.
Bets: Dan waren ze niet eens binnengekomen
Lies: Stil nou, zo horen we toch niks.
Astrid: Françoise heeft wel een mooie jurk aan en Kees in het donkerblauw, zo netjes ben ik hem in jaren niet tegengekomen.
Doortje: Ik heb hem in jaren zelfs niet gezien. Hij is dikker geworden en zij ziet er een stuk ouder uit.
Lies: Stil nou.
Astrid: Heb je wel eens goed naar jezelf gekeken? Ik vind dat ze er allebei goed uitzien.
Bets: Kunst. Zij is pas vijftig. Toen ik zo jong was zag ik er stukken beter uit, dat weet ik heel zeker. En ze zitten helemaal onder de make-up natuurlijk, dat doen die lui van de tv altijd. Moet je zien wat ze van moeder gemaakt hebben. Edith Piaf in de bocht.
Lies: Ik kom nog wel een keer bij jou kijken Doortje, dan kan ik tenminste horen wat er gezegd wordt. Daar heb ik toch zo'n hekel aan, als iedereen er maar doorheen zit te kletsen.
Doortje: Dat is helemaal niet erg, tot nu toe is er toch niets belangrijks gezegd. Maar direct moeten jullie echt even luisteren, want dan vraagt die reporter hoe moeder het vindt om de oudste van Nederland te zijn en dan moet je opletten hoe Françoise moeders antwoord vertaalt.
Riet: Ze hadden toch op z'n minst moeder haar tanden in kunnen doen, nou heeft ze helemaal geen gezichtje meer. Wat een vertoning. We moeten er toch maar iets van zeggen tegen Kees.

Lies: Ja hoor, ook dat hebben we dus niet gehoord. Wat doe je nou Doortje?

Doortje: Ik zet hem af. Dat was het laatste beeld, daarna ging het terug naar de studio en kwam er een programma over travestieten. Dat interesseert jullie toch niet.

Riet: Maar wat zei moeder dan? Wat wij per se moesten horen, vandaag nog. Wil er trouwens nog iemand koffie? Ach Doortje, schenk jij even in, je staat toch.

Doortje: *(Was al begonnen met het opruimen van de video, schenkt eerst koffie in, praat ondertussen)*

Ik heb het ook een paar keer moeten beluisteren om er achter te komen. Françoise vertaalde het in: Ik doe het kalm aan, vandaag is een echt uitje, maar moeder zei: Ik vind er geen bal meer aan, geef mij maar een spuitje. Je zag dat het beeld bijna meteen daarna werd afgekapt, dus moeder zal nog wel het een en ander gezegd, of gedaan hebben wat de regisseur liever niet wilde laten zien. *(De telefoon gaat)*

Riet: Doortje?

Doortje: Ja hoor, ik sta toch. *(Laat de telefoon eerst een paar keer overgaan)* Hallo, u spreekt met ...

Oh, Kees?! Dat komt goed uit.

Allemaal.

Een schandalige vertoning. Hoe haal je het in je botte hoofd? ---

Kom nou Kees, omdat jij vaders zaak hebt geërfd, wil dat nog niet zeggen dat je het hoofd van de familie bent en zeker niet dat je met moeder kunt doen, wat jij of die vrouw van jou...

Moeder heeft er op het laatste moment in toegestemd? Laat me niet lachen, dat gelooft hier niemand! *(Doortje houdt de hoorn in de richting van de anderen, die door elkaar heen blijken van afkeuring geven)*

Riet: Dat geloof ik niet

Bets: Dat kan niet, dat is gelogen.

Lies: Leugenaar, liegbeest.

Astrid: Onmogelijk, absoluut onmogelijk.

Doortje: *(Sluit als een dirigent het geroep af)* Vertel eens Kees en ik wil het precies weten, wat heeft moeder nog meer gezegd, nadat ze zo plotseling uit het beeld verdween?

Ja.

Ja.

Jezus!

(Legt de hoorn neer, gaat verder met het opruimen van de video)

Bets: Nou, vertel op, wat heeft ze nog meer gezegd.

Doortje: Ze heeft geroepen of er een dokter was en of die haar geen spuitje wilde geven. "Ik wil eruit", riep ze, "het heeft lang genoeg geduurd." Toen begon ze om zich heen te slaan.

Françoise heeft zelfs een blauw oog, en Kees zijn bril kapot.

Astrid: Wat een afschuwelijke vertoning.

Bets: Prima, prima en verder?

Doortje: Toen was ze natuurlijk uitgeput en hebben ze haar naar haar kamer gebracht en is de dokter geweest. Die heeft haar iets kalmerends gegeven en toen is ze gaan slapen.

Riet: Daar moet je dan 104 voor worden, de stakker. Ik ga zo meteen naar haar toe, wie gaat er mee?

Lies: Zou dat niet te druk worden? Ik moet eigenlijk naar Jan, die zit zeker alweer een uur ongeduldig op mij te wachten.

Doortje: Ik moet terug naar mijn werk. Ik ga vanavond, of morgen.

Astrid: Dan gaat Lies dus naar Jan, Doortje naar haar werk en wij gaan met z'n drieën naar moeder.

Doortje: Ik zet je wel even af, Lies, als je wilt.

Lies: Nou graag, met de bus is het altijd zo'n gedoe. *(Lies en Doortje gaan weg door de deur)*

Riet: Laten wij maar even wachten. Het wordt anders zo druk in de gang.

Astrid: Zeg Bets, zit je zo meteen weer eens in een echte auto.

Bets: Zeker weten. Maar ik ga wel achter jou zitten, heb ik in ieder geval een luchtkussen vóór me.

Astrid: En ik een uitstekende kreukelzone achter me.

Riet: Meisjes, wel aardig blijven voor elkaar.

Bets: Natuurlijk Riet, als ze haar bril maar opzet. Ik heb het niet op een kippige chauffeur.

Astrid: Je kunt altijd nog gaan lopen. *(Het geluid van een voordeur die wordt dichtgetrokken)*

Riet: Houden jullie nou eens op met dat geruzie en loop eens door. *(Bets, Astrid en Riet gaan weg door de deur)*

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto